

Kecskeméti Corvin Mátyás Általános Iskola
Kertvárosi Általános Iskolája
Etika 7. osztály
Tanmenet

Adaptálta és készítette: Kulcsár Marianna
2017/2018. tanév

Bevezetés

A tanmenet az EMMI 110/2012 (VI. 4.) Kormányrendelet (NAT 2012) , az 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet 2. melléklet Kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyamára 2.206 Erkölcstan megnevezésű kerettanterv előírásainak és a helyi tantervnek megfelelően készült.

Alkalmazott tankönyv Dr. Bodó – Varga – Saly – Neumayer – Kada-Molnár: Erkölcstan kísérleti tankönyv OFI Bp. 2015

Felhasznált irodalom: Tanmenetjavaslat 7. OFI Bp. 2015

Tantervi felosztás

Heti 1 óra évi 36 óra

Tematikus egység a kerettantervben	Óraszám a kerettantervben	Óraszám a helyi tantárgyi kerettantervben		Óraszám a tanmenetben	Órák sorszáma a tanmenetben
		7. o.	8. o.		
Ki vagyok én, és mi vezérli a tetteimet?	10	6	6	12 óra	1–12.
Egyén és közösség	11	6	6	12 óra	13–24.
Párkapcsolat és szerelem	11	6	6	12 óra	25–36.

A kísérleti tankönyv az első három témát dolgozza fel, így a 7-8. évfolyamra az ezekre szánt órakeretet együttesen a 7. évfolyamra átcsoportosítva kerül felhasználásra. A 10% pirossal jelölt.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag	Megjegyzés
I. KI VAGYOK ÉN, ÉS MI VEZÉRLI A TETTEIMET?					
Célok, feladatok: Az önismeret fejlesztése a saját mozgatóerőkre való reflektálás révén. Az önfogadás és az akaraterő fejlődésének támogatása. Ösztönzés a személyes értékválasztásra és az ezzel járó feszültségek kezelésének gyakorlása.					
1.	Hetedikes lettél	Év eleji ismétlés. Ráhangolódás a tanévre.			
2.	Nyelv és gondolkodás	Vajon hogyan születik a gondolat? Milyen kapcsolat van a gondolkodás és a nyelv, a fogalmak és a szavak között? Vajon aki más nyelvet beszél, az másképpen is gondolkodik?	A nyelv és gondolkodás közötti viszony összetettségének felismerése.	nyelv, gondolkodás, szó, fogalom, tett, nyelvhasználat	<i>Tantárgyi koncentráció: magyar nyelv</i>
3.	Jónak lenni jó	Mitől függ, hogy egy cselekedet jó vagy rossz? Mitől jó a jó, és rossz-e az, ami annak látszik?	Az erkölcsi és az általános „jó és rossz” fogalmának megkülönböztetése.	jó és rossz, erkölcs, erények	
4.	Értelem és érzelem	Melyek a főbb alapérzelmek? Milyen érzelmek térhetnek el egymástól kultúránként? Jó-e, ha az értelmünkkel befolyásoljuk az érzelmeinket?	Elmélyültebb látásmód a saját érzelmeinkhez való viszonyról.	értelem, ösztön, érzés, érzelem	
5.	Érték és mérték	Miért eltérő az emberek értékrendje? Kinek mit jelent az arany középút? Mit jelent a mértékletesség?	A szubjektív és objektív értékek közötti különbségre való mélyebb rálátás.	érték, értékrend, értékütközés, mérték, mértékletesség, arany középút	<i>Kortárs példakép – Malala vagyok – könyv és riport részlet Anna Frank naplója részlet</i>

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag	Megjegyzés
6.	Mindennek oka van	Mi minden befolyásolja tetteinket és döntéseinket? Mitől függ, hogy mennyire tudjuk megvalósítani életcéljainkat? <i>Neveletlen hercegnő c. filmből részletek megbeszélése</i>	Az életcél fontosságának tudatosulása, illetve a reális célkitűzések felé való közeledés.	ok és cél, vágy és cél, életcél	<i>Tantárgyi koncentráció: magyar nyelv és irodalom</i> <i>Dan Millman: A békés harcok útja c. filmrészlet</i>
7.	Mi leszel, ha nagy leszel?	Miben vagyunk tehetségesek? Hogyan használjuk, és hogyan fejlesztjük a tehetségünket? Milyen tényezők könnyítik, illetve nehezítik meg a pályaválasztást? <i>Tehetség felmérőlap kitöltése</i>	A reális pályaválasztáshoz szükséges külső és belső feltételek mélyebb megismerése.	tehetség, siker, kudarc, felelősség, döntés	<i>Tantárgyi koncentráció: dráma</i>
8.	Hogyan ismerjük meg a világot?	Milyen módon tehetünk szert ismeretekre? Milyen előnyei és hátrányai vannak az internetnek?	Az értő és felelős médiahasználat irányába történő elmozdulás.	média, nyomtatott sajtó, virtuális világ	<i>Facebook buktatói c. filmből részletek</i>
9.	A személyiség és szerepei	Milyennek tartjuk magunkat, és mennyit árulunk el ebből másoknak? A szerepeink vajon korlátozzák vagy kiteljesítik-e a személyiségünket?	A saját személyiség és „szerepei szerepének” mélyebb megismerése.	személy és szerep, vérmérsékleti tipológia	<i>NLP – Steve Andreas – Énkép</i>
10.	Dramatikus feldolgozási lehetőség	Milyen szerepeket tölthetnek be különböző vérmérsékletű emberek kortárs csoportokban? Drámaórához kapcsolódóan	Drámajáték általi önismeret- fejlesztés.		
11.	Félúton	Mi különbözteti meg a kamaszt a gyerektől és a felnőttől? Melyek a kamaszkor lehetőségei és nehézségei?	A kamaszkor biológiai folyamatának, ezáltal önmagunknak a mélyebb megismerése.	serdülőkor	<i>Tantárgyi koncentráció: biológia</i>

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag	Megjegyzés
12.	Összefoglalás	Az első fejezet <i>Névadó játéka</i> és az <i>Amiben jó vagytok</i> kooperatív feladatok általi átismétlése.	A csoportmunkában és a közös játékban való együttműködési képesség fokozottabb elsajátítása.		
II. EGYÉN ÉS KÖZÖSSÉG					
Célok, feladatok: Az önismeret fejlesztése, valamint az autonóm gondolkodás és cselekvés iránti igény felkeltése, megerősítése.					
13.	Nem jó az embernek egyedül	Milyen csoportokhoz tartozunk, és miért? Melyik csoporthoz mennyire kötődünk? Melyikben érezzük szabadnak magunkat, és miért?	A közösséghez tartozás szerepének, hasznos voltának átgondolása.	csoport, közösség, vallási közösségek	
14.	A család	Milyen szerepet töltenek be a családok a társadalomban? Mi szükséges ahhoz, hogy egy család harmonikusan működjön?	Mélyebb összehasonlítási lehetőség felismerése az egyes családtípusok, családmodellek között.	család, családmodell	<i>Tantárgyi koncentráció: osztályfőnöki</i>
15.	A közösség hatása	Hogyan képes egy közösség erőt adni, és hogyan korlátoz? Miként hat a szociális közeg az egyén erkölcsére?	A csoport (közösség), szociális közeg hatásainak nagyobb mértékű tudatosítása.	önállóság, korlátozás, alkalmazkodás	<i>Tantárgyi koncentráció: osztályfőnöki</i>
16.	Hol van a szabadság határa?	Mi adja az életben a szabályok létjogosultságát? Milyen esetekben és milyen indokok alapján szeghető meg egy-egy szabály?	A szabadság és a szabályok összetett viszonyára történő rálátás elmélyítése.	szabadság, szabály	<i>Summerbill c. film részlet</i>
17.	Dramatikus feldolgozási lehetőség	Jelenetek írása és megrendezése <i>Szabálykövetés és szabályszegés</i> címmel. Drámaórához kapcsolódóan	Drámajáték általi önismeret-fejlesztés.		<i>Tantárgyi koncentráció: dráma</i>

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag	Megjegyzés
18.	Erőt adó közösség	Mit kapunk egy-egy közösségtől, és mit adok nekik? Hogyan alakítja egy-egy közösség az identitásunkat?	Az egyéni identitás és annak létrejöttében a közösségben való szerep fontosságának a felismerése.	csoport és identitás	<i>Tantárgyi koncentráció: osztályfőnöki</i>
19.	Légy hasznos!	Az önkéntesség, az önkéntes munka szerepe az egyén életében, személyiségének alakulásában. Az önkéntesség társadalmi beágyazottsága.	Érzékenyítés az önkéntesség személyiségformáló és közösséget segítő hatásaira.	önkéntesség, önkéntes munka	<i>Látogatás egy közösségi térben (Hírös Agóra Kecskeméti Ifjúsági Otthon)</i>
20.	Vállalkozó kedv	Vállalkozó kedv, a vállalkozás fogalma a hétköznapi és az üzleti életben. Milyen erkölcsi normák vonatkoznak az üzleti vállalkozásokra?	A vállalkozó kedv fontosságának megmutatása a hétköznapi életben; a vállalkozások etikai alapnormáinak megnevezése az üzleti életben.	vállalkozó szellem, üzleti etika	<i>Meghívott vendég: sikeres üzletember/ látogatás egy vállalkozásnál Tantárgyi koncentráció: Technika és életvitel – CIB pénzügyi program</i>
21.	Környezettudatosság	Ember és környezet viszonya. Miért vagyunk felelősek a környezetünkért? Milyen gondolkodásra, viselkedésre ösztönöz bennünket ez a felelősség?	Érzékenyítés a környezetünk iránti felelősségteljes gondolkodásra, viselkedésre.	környezettudatosság, környezetszennyezés, klímaváltozás	<i>Tantárgyi koncentráció: biológia</i> <i>Az utolsó óra c. dokumentumfilm</i>
22.	Önállóság, felelősség	Hogyan függ össze az önállóság és a felelősség? Kire mondható, hogy autonóm személyiség?	A személyiség autonómiájának mélyebb megértése.	autonómia és felelősség	

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag	Megjegyzés
23.	A fejezet valamelyik szabadon választott témájának megvitatása	A fejezet valamelyik releváns problémájának csoportmunkában javasolt feldolgozása. <i>A csoport igényének, szükségeinek megfelelően!</i>	Etikai témákban való gondolkodási jártasság, illetve csoportban való együttműködés kompetenciájának elmélyítése.		
24.	Összefoglalás	A tankönyv összefoglaló leckéje által javasolt játékoknak, például az <i>Érték-árverés</i> nek az alkalmazásával történő kooperatív formájú összefoglalás.	A játék, játékosság szerepe a tanulásban, a közösen végzett munkában.		
III. PÁRKAPCSOLAT ÉS SZERELEM					
Célok, feladatok: Annak megértetése, hogy milyen szerepet játszik az intim párkapcsolat az emberek életében. Az egymás iránti felelősség érzésének felkeltése. A szexuális visszaélések veszélyeinek tudatosítása.					
25.	Lányok és fiúk, fiúk és lányok	Eltérő adottságúak-e a fiúk és a lányok? Ha igen, miben? Jelent- e ez különbözőfajta (mértékű) jogokat?	Érzékenyítés a nemek egyenjogúsága tekintetében.	egyformaság, egyenlőség, nemi sztereotípiák	<i>Tantárgyi koncentráció: osztályfőnöki, biológia</i>
26.	Mire mennénk egyedül?	Milyen előnyei és hátrányai vannak, ha közeli kapcsolatban élünk valakivel? Jobb-e mindenkinek kapcsolatban élnie, mint magányosan?	Annak felismerése, hogy kinek milyen fejlődésre van szüksége a társas kapcsolatok teremtése és megőrzése terén.	társas lény, magány, alkalmazkodás	

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag	Megjegyzés
27.	Szeret? Nem szeret?	Milyen testi változásokkal jár a serdülőkor, és milyen lelki hatásai vannak ezeknek? Mit jelent a szó: szerelem? Mi a jó, és mi lehet rossz a szerelemben? <i>Drámaórához kapcsolódó téma</i>	A kamaszkorban lezajló testi és lelki változások mélyebb megismerése és megértése.	pubertáskor, nemi érés, szerelem	<i>Tantárgyi koncentráció: osztályfőnöki</i>
28.	Kéz a kézben	Honnan tudhatja egy fiú és egy lány, hogy kölcsönös az egymás iránti vonzalmuk? Milyen feltételek tesznek valakit éretté egy párkapcsolatra?	Árnyalt gondolkodás egy párkapcsolat születésének, kialakításának kezdeteiről.	vonzalom, udvarlás, együttjárás	<i>Tantárgyi koncentráció: osztályfőnöki, dráma</i> <i>Csillagainkban a hiba c. film- részletek</i>
29.	Párválasztás, otthonteremtés	Milyen jelek utalnak arra, hogy egy párkapcsolat a hosszabb távú elköteleződés felé halad? Fontos-e a házasságkötés ahhoz, hogy két egymást szerető ember együtt éljen?	Rálátás a párkapcsolat elmélyülési fázisaira és az Európára legjellemzőbb párkapcsolat-típusokra.	családalapítás, családmodellek	
30.	Egyedüllét, magány	Ideiglenes és létállapottá mélyülő magány; építő és romboló magány; magány és lelkialkat összefüggései.	A tanulók értsék meg mélyebben a magány lehetséges szerepeit az életben, hogy jobban lássák, mikor érdemes fölállalni és megélni, illetve mikor kell küzdeni ellene.	egyedüllét, gyógyító és megbetegítő magány	
31.	Azt mondtam: NEM!	Mit jelent a prostitúció, a pedofília, a pornográfia és a szexuális bántalmazás kifejezés? Hol lehet segítséget kérni ilyen jellegű fenyegetettség esetén?	A saját jogok megismerése, az esetleg fenyegető veszélyek felismerése, megismerése, annak tudatosítása, hogy ez nem tabutéma, szabad, sőt szükséges róla beszélni.	prostitúció, pedofília, pornográfia, szexuális zaklatás, bántalmazás	<i>KÉK-vonal</i> <i>Gyermekekrizis</i> <i>Alapítvány</i> <i>Anoni Mara honlap</i>

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag	Megjegyzés
32.	Dramatikus feldolgozási lehetőség	Jelenetek a párkapcsolatok megromlásáról, illetve a szakítás kultúrájáról. <i>Drámaórához kapcsolódóan</i>	Drámajáték általi önismeret- fejlesztés.		<i>Tantárgyi koncentráció: dráma</i>
33.	Felelősségtudat a kapcsolatokban	Hogyan élhető meg a másik iránti felelősségünk a hétköznapiakban? Kiért és milyen mértékben vagyunk felelősek? Mikor kell visszautasítanunk a felelősségünkre való hivatkozást?	Hídepítés az emberben dolgozó tárgyaltan felelősségérzet és annak hétköznapi megvalósítási lehetőségei között.	felelősség, lelkiismeret	
34.	Senki sem különálló sziget	Hol húzódnak a személyiségünk határai? Mikor és hogyan érdemes nyitnunk mások felé?	Árnyaltabb rátekintés a nyitottság és az intimitásőrzés bonyolult határsávjára.	együttérzés, szociális érzékenység	
35.	A fejezet valamelyik szabadon választott témájának megvitatása	A fejezet valamelyik releváns problémájának csoportmunkában javasolt feldolgozása. <i>A csoport igényének, szükségleteinek megfelelően!</i>	Az etikai témákban való gondolkodási jártasság, illetve a csoportban való együtt dolgozás kompetenciájának elmélyítése.		
36.	Összefoglalás, értékelés	Összefoglalás (például kooperatív lehetőségként a tankönyv 126. oldalán található kártyák kitöltése és megbeszélése által).			

A fejlesztés várt eredményei a 7. évfolyam végén

A tanuló megérti, hogy az ember egyszerre biológiai és tudatos lény, akit veleszületett képességei alkalmassá tesznek a tanulásra, mások megértésre és önmaga vizsgálatára. Érti, hogy az emberek viselkedését, döntéseit tudásuk, gondolataik, érzelmeik, vágyaik, nézeteik és értékrendjük egyaránt befolyásolják.
Képes reflektálni saját maga és mások gondolataira, motívumaira és tetteire.
Életkorának megfelelő szinten ismeri önmagát, hosszabb távú elképzeléseinek kialakításakor képes reálisan felmérni a lehetőségeit.
Képes erkölcsi szempontok szerint mérlegelni különféle cselekedeteket, és el tudja viselni az értékek közötti választással együtt járó belső feszültséget.
Képes ellenállni a csoportnyomásnak, és saját értékrendje szerinti autonóm döntéseket hozni.
Tisztában van vele, hogy baráti- és párkapcsolataiban felelősséggel tartozik a társaiért. Kialakultak benne az európai identitás csírái.
Nyitott más kultúrák értékeinek megismerésére és befogadására.
Érti a szabályok szerepét az emberi együttélésben, s e belátás alapján igyekszik alkalmazkodni hozzájuk; igényli azonban, hogy maga is alakítója lehessen a közösségi szabályoknak.
Van elképzelése saját jövőjéről, és **tisztában van vele, hogy céljai eléréséért erőfeszítéseket kell tennie.**
Életkorának megfelelő szinten tisztában van vele, hogy minden döntés szabadsága egyúttal felelősséggel is jár.
Fontosnak érzi a közösséghez tartozást, miközben törekszik személyes autonómiájának megőrzésére.
Képes megfogalmazni, hogy mi okoz neki örömet, illetve rossz érzést.
Tisztában van a függőséget okozó szokások súlyos következményeivel.
Tudja, hogy ugyanazt a dolgot különböző emberek eltérő módon ítélik meg, ami konfliktusok forrása lehet.

Megjegyzés: A vastag betűvel szedettek a minimumkövetelményt jelölik.

**A fejlesztés várt eredményei az 7.
évfolyam végén enyhe értelmi fogyatékos
tanuló esetében**

A tanuló megérti, hogy az ember egyszerre biológiai és gondolkodó lény, aki alkalmas tanulásra és mások megértésére.

Életkorának és képességeinek megfelelő szinten ismeri önmagát.

Nyitott más kultúrák értékeinek megismerésére és befogadására.

Képességeinek megfelelő szinten elképzei saját jövőjét; tudja, hogy céljai eléréséért erőfeszítéseket kell tennie.

Életkorának és mentális képességének megfelelő szinten tudja, hogy minden döntés szabadsága egyúttal felelősséggel is jár.

Ismeretei vannak a függőséget okozó szokások súlyos következményeiről.

Irányítás mellett ismereteket szerez a közvetlen környezetében jelenlevő hagyományokról, az emberi- és a társas kapcsolatok természetéről, az erkölcsről, a világvallásokról, a kereszténység európai hagyományairól.

Képes megkülönböztetni a helyes és helytelen emberi cselekedeteket.

A tisztelet, szeretet, megbecsülés fogalmáról elképzelésekkel rendelkezik, melyet saját segítőkész magatartásával támaszt alá.

Megjegyzés: A vastag betűvel szedettek a minimumkövetelményt jelölik.